

Nr 164.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 3 juni 1949 (nr 314) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv, så ock om fortsatt giltighet av samma lag, m. m.; given Stockholms slott den 12 mars 1954.

Under återopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 3 juni 1949 (nr 314) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv, så ock om fortsatt giltighet av samma lag;
- 2) lag om fortsatt giltighet av lagen den 5 juni 1953 (nr 308) med särskilda bestämmelser angående bankaktiebolags inlåning; samt
- 3) lag angående fortsatt giltighet av lagen den 7 december 1951 (nr 767) om räntereglering m. m.

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås *dels* att lagen den 3 juni 1949 (nr 314) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv skall erhålla fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1955, *dels ock* att den ändringen skall vidtagas i nämnda lag att maximumtalet för kassareservkvoten höjes från 25 till 50 procent.

Vidare föreslås att lagarna den 5 juni 1953 (nr 308) med särskilda bestämmelser angående bankaktiebolags inlåning och den 7 december 1951 (nr 767) om räntereglering m. m. skall erhålla fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1955.

Förslag

till

Lag**om ändrad lydelse av 1 § lagen den 3 juni 1949 (nr 314) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv, så ock om fortsatt giltighet av samma lag.**

Härigenom förordnas, *dels* att 1 § lagen den 3 juni 1949 angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv, vilken jämlikt lag den 5 juni 1953 (nr 307) gäller till och med den 30 juni 1954, skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, *dels ock* att lagen i sålunda ändrat skick skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1955.

1 §.

I den mån sådant med hänsyn till utomordentliga omständigheter prövas nödigt må Konungen, på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter hörande av bank- och fondinspektionen, förordna

a) att kassareserv, som avses i 49 § 2 mom. första punkten lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse, tillsammans med bankaktiebolags inneliggande kassa skall uppgå till viss bestämd kvotdel, högst femtio procent, av bolagets förbindelser med undantag av garantiförbindelser och skulder på grund av insättningar å sparkasseräkning;

b) att viss bestämd kvotdel av den summa — — — eller bankir;

c) att viss bestämd kvotdel av den under b) — — — tre månader.

Oavsett vad — — — bestämda beloppet.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

F ö r s l a g

till

L a g

om fortsatt giltighet av lagen den 5 juni 1953 (nr 308) med särskilda bestämmelser angående bankaktiebolags inlåning.

Härigenom förordnas, att lagen den 5 juni 1953 med särskilda bestämmelser angående bankaktiebolags inlåning, vilken gäller till och med den 30 juni 1954, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1955.

F ö r s l a g

till

L a g

angående fortsatt giltighet av lagen den 7 december 1951 (nr 767) om räntereglering m. m.

Härigenom förordnas, att lagen den 7 december 1951 om räntereglering m. m., vilken jämlikt lag den 5 juni 1953 (nr 302) gäller till och med den 30 juni 1954, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1955.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 19 feb-
ruari 1954.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, fråga om *fortsatt giltighet av lagen angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv, m. m.*, samt anför därvid följande.

I en den 14 januari 1954 dagtecknad skrivelse har *fullmäktige i riksbanken* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *dels* att lagen den 3 juni 1949 (nr 314) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv måtte erhålla förlängd giltighet till och med den 30 juni 1955 med den ändrade lydelse av 1 § första stycket a) i lagen att kassareserv, som avses i 49 § 2 mom. första punkten lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse, tillsammans med bankaktiebolags inneliggande kassa skall uppgå till viss bestämd kvotdel, högst femtio procent, av bolagets förbindelser med undantag av garantiförbindelser och skulder på grund av insättningar å sparkasseräkning, *dels ock* att lagen den 7 december 1951 (nr 767) om räntereglering m. m. måtte erhålla förlängd giltighet till och med den 30 juni 1955. Bankofullmäktige har därjämte förklarat sig icke ha något att erinra mot att lagen den 5 juni 1953 (nr 308) med särskilda bestämmelser angående bankaktiebolags inlåning erhöle förlängd giltighet.

Över fullmäktiges skrivelse har, efter remiss, yttranden avgivits av *fullmäktige i riksgäldskontoret, bank- och fondinspektionen, Svenska bankför-
eningen* samt *Sparbankernas bankaktiebolag*.

I. Lagstiftningen angående bankaktiebolagens kassareserv.

Enligt 49 § 2 mom. första punkten lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse är bankaktiebolag skyldigt att i tillgångar, vilka kan med lätthet förvandlas i penningar, redovisa kassareserv till belopp, som tillsammans

med den ineliggande kassan motsvarar minst 25 procent av de förbindelser, som det åligger bolaget att vid anfordran fullgöra.

Alltsedan år 1937 har särskilda bestämmelser — utöver det i lagen om bankrörelse intagna stadgandet — varit meddelade beträffande bankaktiebolags kassareserv. De nu gällande bestämmelserna i förevarande hänseende är upptagna i lagen angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv.

I nämnda lag stadgas följande.

Enligt 1 § äger Konungen i den mån sådant med hänsyn till utomordentliga omständigheter prövas nödigt — på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter hörande av bank- och fondinspektionen — förordna

a) att kassareserv, som avses i 49 § 2 mom. första punkten lagen om bankrörelse, tillsammans med bankaktiebolags ineliggande kassa skall uppgå till viss bestämd kvotdel, högst tjugufem procent, av bolagets förbindelser med undantag av garantiförbindelser och skulder på grund av insättningar å sparkasseräkning;

b) att viss bestämd kvotdel av den summa av bankaktiebolags ineliggande kassa och kassareserv, som bolaget jämlikt nämnda lagrum eller, om förordnande enligt a) meddelats, jämlikt förordnandet är skyldigt att redovisa, skall utgöras av, förutom ineliggande kassa, medel innestående i riksbanken och, i händelse sådant finnes kunna medgivas, likvida avista tillgodohavanden hos utländsk bank eller bankir;

c) att viss bestämd kvotdel av den under b) angivna summan skall utgöras av medel innestående i riksbanken samt att, om bankaktiebolags i riksbanken innestående medel icke uppgår till sålunda föreskrivet belopp, bolaget skall till riksbanken gälda ränta å underskottet, beräknat enligt av Konungen angivna grunder, efter en räntesats som fastställs av riksbanken, dock högst en procent över riksbankens lägsta diskonto vid diskontering av växlar på högst tre månader.

Oavsett vad som föreskrivits vid förordnande enligt a) skall kassareserven utgöra lägst det i lagen om bankrörelse bestämda beloppet.

I 2 § stadgas, att förordnande enligt 1 § må meddelas beträffande samtliga bankaktiebolag eller sådana, vilkas egna fonder uppgår till visst angivet belopp, och att de bankaktiebolag, som förordnandet omfattar, må efter storleken av egna fonder uppdelas i grupper, för vilka olika kvotdelar fastställs.

Enligt 3 § må Konungen, efter hörande av fullmäktige i riksbanken samt bank- och fondinspektionen, beträffande visst bankaktiebolag medgiva sådan avvikelse från meddelat förordnande, som med hänsyn till de för bolaget föreliggande särskilda omständigheterna prövas erforderlig.

Av Konungen jämlikt lagen meddelat förordnande må ej äga tillämpning längre än lagen äger giltighet.

Ifrågavarande lag, som trädde i kraft den 1 juli 1949, gällde ursprungligen till och med den 30 juni 1950. Lagen har därefter erhållit fortsatt giltighet, senast genom lag den 5 juni 1953 (nr 307) enligt vilken giltighetstiden utsträckts till och med den 30 juni 1954.

Bestämmelser enligt 1949 års lag har av Kungl. Maj:t meddelats dels för tiden den 1 oktober 1950—den 30 juni 1951 i kungörelsen den 10 augusti 1950 (nr 483), dels ock, med upphävande av nyssnämnda kungörelse, för tiden den 1 juni 1951—den 30 juni 1952 i kungörelsen den 18 maj 1951 (nr 253). Efter därom av fullmäktige i riksbanken gjord framställning upphävdes sistnämnda kungörelse genom kungörelsen den 8 februari 1952 (nr 32) med verkan från och med samma dag.

Fullmäktige i riksbanken erinrar i sin förenämnda skrivelse till en början om att fullmäktiges framställning i februari 1952 om upphävande av förordnandet enligt 1949 års lag var föranlett av att riksbanken utfäst sig därtill i den överenskommelse som i början av 1952 träffades mellan riksbanken och affärsbankerna om en restriktiv kreditgivning. Enligt överenskommelsen hade nämligen bankerna åtagit sig att hålla en efter deras storlek bestämd relation mellan på visst sätt definierade skulder och tillgångar. Nämnda överenskommelse — som sedermera kompletterades i vissa avseenden — gällde till utgången av 1953. I december 1953 hemställde riksbanken i skrivelse till Svenska bankföreningen om förlängning av överenskommelsen tillsvidare under 1954. Stockholms enskilda bank aktiebolag hade som svar på bankföreningens cirkulärskrivelse om denna riksbankens hemställda meddelat riksbanken, att Enskilda banken icke vore beredd att biträda en ytterligare förlängning av överenskommelsen. Riksbanken hade i anledning därav återkallat sin förenämnda skrivelse till bankföreningen och hemställt att föreningen måtte rekommendera sina medlemmar att tillsvidare under 1954 följa de riktlinjer för kreditpolitiken, som angivits i den till föregående års utgång gällande överenskommelsen. Bankföreningen hade i anledning härav meddelat, att dess medlemmar tillställts rekommendationen samt att samtliga medlemsbanker förklarat sig beredda att följa densamma. Sparbankernas bank aktiebolag hade likaledes förklarat sig beredd att följa rekommendationen.

När fullmäktige senast — den 15 januari 1953 — hemställde om förlängning av 1949 års lag skedde detta med den motiveringen att lagen borde behållas i beredskapssyfte. Även om det ekonomiska läget nu kunde sägas vara balanserat — framhåller fullmäktige vidare — torde det råda enighet om att den restriktiva kreditpolitiken skulle fullföljas. Fullmäktige ansåge det därför fortfarande erforderligt att i beredskapssyfte äga tillgång till det särskilda medel för begränsning av bankernas kreditgivning som ifrågavarande kassareservlagstiftning utgjorde.

Fullmäktige nämner i detta sammanhang att bankföreningen i utlåtande angående ifrågavarande lagstiftning uttalat, att en fullmaktslag av förevarande slag icke borde anlitas förrän andra vägar — särskilt sådana som grundades på ett effektivt samarbete mellan riksbanken och de enskilda kreditinstituterna — visat sig icke vara till fyllest. I förarbetena till lagen hade också framhållits, att lagstiftningen på detta område byggde på den principen att lagen skulle tillgripas endast i sådana fall, då tillfredsställande re-

sultat icke kunde nås på frivillighetens väg. Någon ändring i detta avseende förutsatte fullmäktige icke. Fullmäktige hade emellertid funnit sig föranlåtna att pröva huruvida lagen i sin nuvarande utformning erbjöde erforderlig beredskap om situationen på kreditmarknaden skulle påkalla att lagen anlätades. Fullmäktige anför härom.

Enligt 1949 års lag äger Konungen på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter hörande av bank- och fondinspektionen förordna bl. a. att kassareserv, som avses i 49 § 2 mom. första punkten lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse, tillsammans med bankaktiebolags ineliggande kassa skall uppgå till viss bestämd kvotdel, högst 25 %, av bolagets förbindelser med undantag av garantiförbindelser och skulder på grund av insättningar på sparkasseräkning. Bankernas likviditetsåtagande enligt överenskommelsen innebar, som nämnts, att de skulle hålla en efter deras storlek bestämd relation mellan på visst sätt definierade »skulder» och »tillgångar». En direkt jämförelse mellan likviditetskraven enligt överenskommelsen och de möjliga kraven enligt 1949 års lag kan icke göras, då omfattningen av och grunderna för beräkningen av såväl de täckningspliktiga skulderna som de täckningssgilla tillgångarna äro olika i de båda fallen. Skillnaderna äro emellertid icke större än att vissa slutsatser kunna dragas av en jämförelse.

Inom riksbanken företagna undersökningar av bankernas balanser sedan flertalet banker uppnått de i överenskommelsen fastställda kvoterna ge vid handen, att bankernas faktiska innehav av »likvida tillgångar» enligt överenskommelsen icke bruka i väsentlig grad avvika från deras faktiska kassareserver enligt rapporterna till bankspektionen. En jämförelse mellan likviditetskraven för de individuella bankerna vid ett maximalt utnyttjande av 1949 års lag — och alltså utan differentiering av kassareservkvoten efter bankernas storlek — och minimikraven enligt överenskommelsen visar, att för de fem största bankerna kravet på reserv var mera omfattande i det senare fallet än det skulle ha varit enligt lagen medan — som väntat — för de övriga bankerna kraven enligt lagen skulle ha varit hårdare än fordringarna enligt överenskommelsen.

Undersökningarna visa, att högsta möjliga likviditetskvoten enligt lagen (25 %) icke är tillräcklig om man med lagen ville för de betydelsefullaste bankerna nå en med överenskommelsen liknande verkan i fråga om likviditetskrav. Om lagen vid ett läge som dagens skall ge erforderlig beredskap, bör därför lagens relationstal för kassareserven höjas. Relationstalet bör icke sättas så lågt, att man vid ett ianspråktagande av lagen omedelbart nödgas utnyttja den till dess yttersta gräns. En högsta möjliga relation mellan reserv och täckningspliktiga förbindelser på 50 % torde ge nödig rörelsefrihet och beredskap.

Enligt 1949 års lag finns också möjligheter att föreskriva 1) att viss bestämd kvotdel av banks kassa och kassareserv skall hållas i kassamedel och 2) att viss bestämd kvotdel av kassamedlen skall utgöras av medel inestående i riksbanken. En höjning av kassareservkvoten innebär i och för sig möjlighet att också öka kraven på kassalikviditet och bindning av medel i riksbanken. Fullmäktige vilja i detta sammanhang erinra om, att i överenskommelsen icke krävdes någon sådan differentiering av reserven i kassadel och övriga likvida tillgångar.

I yttrande den 3 juli 1952 över 1949 års banklagssakkunnigas betänkande med förslag till lag om bankrörelse m. m. ha fullmäktige bl. a. anfört, att de erfarenheter riksbanken hade från de då tillämpade kreditrestriktionerna möjligen kunde föranleda en annan utformning av kassareservbestäm-

melserna än som skett i 1949 års lag. I avvaktan på den mera definitiva lösning spörsmålet om bankernas kassareserver kan få i samband med frågan om ny banklag ifrågasätta fullmäktige nu icke annan ändring av lagen än den ovan angivna.

Mot beslutet reserverade sig *herr Kristensson*, som med instämmande av *herr Kollberg* anförde.

Beträffande förlängning av lagen om rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv yrkar jag, att relationstalet mellan reserv och täckningspliktiga förbindelser sättes till högst 35 %. Såvitt man kan överblicka skulle detta för den förlängda lagens giltighetstid vara tillräckligt. Då det är angeläget, att en beredskapslag inte får större räckvidd än som förefaller vara nödvändigt, har jag inte kunnat biträda fullmäktiges förslag om ett relationstal på 50 %. Vid bedömning av detta bör man ta hänsyn till att även andra penningpolitiska medel är tillgängliga för riksbanken.

Herr Sundén har till fullmäktiges protokoll gjort följande uttalande.

När frågan om en förlängning av gällande fullmaktslag angående bankaktiebolagens kassareserver nu uppkommit, synes det vara anledning att något mer ingående än som skett i den av fullmäktige beslutade skrivelsen söka belysa den roll, som en dylik lagstiftning kan spela för vår penningpolitik.

Härvid torde till att börja med kunna göras gällande, att man genom att uppställa särskilda kassareservkrav av nu ifrågavarande slag icke kan suga upp ett en gång uppkommet likviditetsöverskott. En sådan uppsugning kan riksbanken åstadkomma endast genom operationer på öppna marknaden, d. v. s. antingen genom att sälja statspapper eller ock genom att tillhandahålla importörerna främmande valutor i större utsträckning än sådana inflyta genom exporten eller andra affärer med utlandet. I den mån riksbanken säljer statspapper för att minska marknadens likviditet, måste den emellertid vara beredd att acceptera det däremot svarande kursfallet på statspapper och den höjning av den effektiva förräntningen av dessa, som är en återspeglning av den sänkta kursen. Riksbanken måste med andra ord i en dylik situation tolerera en räntestegring.

Den kraftiga ökning av inlåningen på allmänhetens bankräkningar, som föranletts av bl. a. det statliga utgiftsöverskottet och valutautvecklingen, har i den offentliga diskussionen tilldragit sig betydande intresse. Farhågor hava utalats för att en penninginflation skulle komma att utlösas, om dessa insättarbehållningar plötsligt och i stor omfattning droges tillbaka. Stundom möter man den uppfattningen, att en dylik utveckling skulle kunna bemästras med hjälp av kassareservbestämmelserna. Denna åsikt förefaller emellertid föga realistisk. Ett försök att på detta sätt neutralisera verkningarna av bankuttagen kan nämligen leda till att bankerna tvingas uppsäga redan givna krediter. De svårigheter, som därigenom skulle drabba särskilt de svagare låntagarna, kunde visa sig så allvarliga, att det bleve omöjligt att med åsyftad skärpa tillämpa lagen. Förmodligen finge man därför i huvudsak nöja sig att med lagens hjälp hindra ny långivning från bankerna till allmänheten. Om detta är riktigt, begränsas de särskilda kassareservernas effekt till att dämpa en av den allmänna penning- och finanspolitiken eller valutautvecklingen föranledd expansion av affärsbankernas krediter till allmänheten.

Härmed är uttalat, att de särskilda kassareservbestämmelserna i prakti-

ken icke ha någon självständig förmåga att hindra uppkomsten av en inflation. De äro inget penningpolitiskt universalmedel. Det kan rentav ligga en fara i om man litar väsentligen till dem, när det gäller att utforma och styra penningpolitiken.

Å andra sidan skall icke förnekas, att dessa bestämmelser kunna ha en viss, ehuru begränsad och supplementär, betydelse vid sidan av de andra och långt viktigare medel — nämligen operationer på öppna marknaden samt ränteförändringar — vilka stå riksbanken till buds, när det gäller att föra en aktiv och självständig penningvårdande politik. Därför synes det också försvarligt, att den nuvarande fullmaktslagen om bankernas kassareserver förlänges såsom ett led i vår penningpolitiska beredskap. Fullmäktiges förslag innefattar emellertid en väsentlig skärpning av lagen genom att maximum för likviditetskvoten höjes från 25 till 50 procent. I betraktande såväl av det svenska bankväsendets struktur som av affärsbankernas otvetydigt manifesterade beredvillighet att jämväl i fortsättningen medverka till stabiliserande åtgärder, synes mig denna skärpning opåkallad. Likviditetskvoten bör enligt min uppfattning även i fortsättningen bestämmas till högst 25 procent.

Den ifrågasatta förlängningen av kassareservlagstiftningens giltighetstid tillstyrkes av *fullmäktige i riksgäldskontoret, bank- och fondinspektionen* och *Svenska bankföreningen*.

Bank- och fondinspektionen betonar därvid den begränsade effekten av en speciell kassareservlagstiftning. Inspektionen yttrar härom följande.

Ur penningpolitisk synpunkt är det — såsom tidigare vid olika tillfällen framhållits — av värde att man har tillgång till en beredskapslag med stöd varav riksbanken kan skärpa kraven på banklikviditeten och därigenom bromsa eller motverka en kreditexpansion som bedömes kunna åstadkomma inflationistiska verkningar. Det är emellertid uppenbart, att man icke genom enbart likviditetsföreskrifter kan i mera nämnvärd grad påverka bankernas inlåningssida; det är t. ex. icke möjligt att på detta sätt hindra bankernas stora inlåningskunder att disponera sina överskottsmedel. Men det är måhända risken av dylika dispositioner, som man i den nuvarande situationen och vid en ytterligare ökad inlåning främst får räkna med. Att balansera de inflationistiska verkningarna av en med hjälp av banktillgodohavanden igångsatt investeringsverksamhet genom skärpta krav på bankernas kassahållning och genom kreditbegränsningar torde i ett dylikt läge bli svårt; en sådan åtgärd skulle i vart fall få verkningar i olika riktningar och lätt kunna äventyra de kreditbehövande företagens verksamhet.

Att effekten av en speciell kassareservlagstiftning sålunda är begränsad och att en dylik lagstiftning blott kan utgöra ett av vapnen i den penningpolitiska arsenalen är uppenbart, likaså att den i dagens läge har mindre betydelse än för ett par år sedan, då de stora företagens likviditet var väsentligt lägre än nu. Den kan emellertid icke sägas vara utan betydelse och inspektionen vill därför tillstyrka att lagens giltighetstid förlänges på sätt bankofullmäktige föreslagit.

Jämväl *Svenska bankföreningen* framhåller, att såväl kassareservbestämmelser som sådana riktlinjer för bankernas kreditpolitik, som uppdroges i frivilliga överenskommelser eller i annan form, endast vore ett instrument att begränsa bankernas utlåning. Däremot torde man varken genom sådan begränsning eller på annan väg kunna hindra affärslivet och allmänheten

att utnyttja egna likvida medel för finansiering av utgiftsökning eller utlåning vid sidan av kreditinstituten. Föreningen ville dock icke motsätta sig, att gällande lag förlängdes på ytterligare ett år men ville därvid erinra om att lagen enligt sin ordalydelse kunde tillämpas endast »i den mån sådant med hänsyn till utomordentliga omständigheter prövades nödigt».

Förslaget att höja maximumtalet för kassareservkvoten från 25 till 50 % biträdades av *bank- och fondinspektionen*, som yttrar.

Vad härefter angår den ifrågasatta ändringen av maximumtalet för kassareservkvoten har denna i framställningen motiverats därmed, att man redan genom de frivilliga kassareservöverenskommelserna i fråga om de fem storbankerna avtalat om hållande av kassareserv som är större än som skulle ha kunnat föreskrivas med stöd av 1949 års lag. Vid utgången av december 1953 redovisade sålunda — särskilt till följd av storbankernas i ett par fall mycket betydande innehav av kassareservtillgångar — samtliga banker sådana tillgångar till ett sammanlagt belopp av över 4 miljarder kronor, motsvarande ca 33,5 % av de täckningspliktiga förbindelserna enligt 1949 års lag; ser man till bankerna en och en finner man att tio av dem vid angivna tidpunkt höllo en kassareserv som översteg den i sagda lag föreskrivna maximala kassareservkvoten. Under sådana förhållanden förefaller det även inspektionen rimligt att ovannämnda tal höjes, och inspektionen anser sig även kunna biträda förslaget om att fastställa maximirelationen mellan reserv och täckningspliktiga förbindelser till 50 %. Härvid vill emellertid inspektionen framhålla att det är av vikt att man vid en eventuell tillämpning av lagen differentierar kassareservkravet alltefter de olika bankgruppernas in- och utlåningsstruktur ungefär på samma sätt som skett vid de frivilliga överenskommelserna.

Jämväl *fullmäktige i riksgäldskontoret* tillstyrker förslaget. Mot fullmäktiges beslut hade reservation avgivits av *herrar Svensson och Birke*. Herr Svensson förordade, att relationstalet för kassareserven begränsades till högst 35 procent, medan herr Birke ansåg, att en höjning icke vore erforderlig.

Sparbankernas bankaktiebolag anför följande.

Vad beträffar avvägningen av den föreslagna höjningen av likviditetskvoten vill Sparbankernas Bank uttala, att visserligen innebär bankofullmäktiges förslag en väsentlig skärpning av gällande bestämmelser genom att maximum för likviditetskvoten föreslås höjd från tjugofem till femtio procent, men med hänsyn till de skäl, som fullmäktige anfört, särskilt till att relationstalet icke bör sättas så lågt, att man vid ett ianspråktagande av lagen omedelbart nödgas utnyttja denna till dess yttersta gräns, vill banken för sin del icke framföra någon erinran mot förslaget. Sparbankernas Bank förutsätter emellertid därvid, att liksom hittills vid den praktiska tillämpningen av bestämmelserna differentieringen av kassareservkvoten sker efter bankernas storlek och med all erforderlig hänsyn till de olika bankernas skilda struktur. En dylik differentiering synes nämligen i ännu högre grad påkallad, därest relationstalet mellan reserv och täckningspliktiga förbindelser skall kunna sättas till femtio procent.

Enligt 1949 års lag kan även föreskrivas, att viss bestämd kvotdel av banks kassa och kassareserv skall hållas i kassamedel samt att viss bestämd kvotdel av kassamedlen skall utgöras av i riksbanken inestående medel. Bankofullmäktige ha i sin skrivelse till Konungen framhållit, att den före-

slagna höjningen av kassareservskvoten även indirekt innebär möjlighet att öka kraven på kassalikviditet och bindning av medel i riksbanken. Ökade krav på kassalikviditet och bindning av medel i riksbanken måste ofrånkomligt få en återhållande effekt på bankbolagens placeringar i skattkammarväxlar och korta statsobligationer, ett förhållande som i hög grad skulle komma att försvåra riksgäldskontorets möjligheter att i marknaden upplåna erforderliga medel. Dessutom skulle givetvis en skärpning av kraven på placering av medel i tillgångar, som icke lämna någon avkastning, öka bankbolagens kostnader för hållandet av stipulerad kassareserv. Över huvud taget äro helt naturligt placeringar i kassareservsdugliga tillgångar ur avkastningssynpunkt sämre än flertalet andra placeringar. Bankbolag, som av olika skäl anse det vara angeläget att hålla en högre likviditet än vad som normalt bedömes såsom varande erforderligt, skulle därför — om de på grund av denna lag tvingades avyttra viss del av sitt statspappersinnehav och insätta likviden på räntelöst konto i riksbanken — drabbas hårdare därigenom att deras redan tidigare förhållandevis höga kostnader för likvida placeringar ytterligare fördyrades utan att man ur penningpolitisk synpunkt torde ha vunnit någon effekt. Enligt Sparbankernas Banks mening borde av nämnda anledningar ur beredskapslagen avlägsnas möjligheterna att kräva redovisning av viss del av kassareserven såsom kassamedel eller tillgodohavande i riksbanken. Bankofullmäktige ha också i detta sammanhang erinrat om, att i överenskommelsen mellan riksbanken och affärsbankerna om restriktiv kreditgivning ej krävts någon dylik differentiering av reserven i kassamedel och övriga likvida tillgångar.

Svenska bankföreningen avstyrker förslaget om en höjning av relations-talet och anför i denna fråga. Därest det i ett läge, där en efterfrågeökning utgjorde ett hot mot den ekonomiska balansen, förelåge en så höggradig likviditet i bankväsendet att ett relationstal för kassareserven på upp emot femtio procent ansågs böra ifrågakomma, vore själva denna situation närmast ett tecken på att penning- och finanspolitiken i övrigt förts på ett sätt, som vore ägnat att motverka syftet med begränsningen. Ett sådant läge innefattade nämligen, att även affärslivets och allmänhetens tillgång på likvida medel blivit från stabilitetssynpunkt betänkligt stor. Olägenheterna av en sådan utveckling kunde icke undvikas vare sig med kassareservbestämmelser eller andra regleringar utan endast genom åtgärder för att suga upp den alltför stora likviditeten. Medlet härför måste i första hand vara operationer i öppna marknaden. Detta penningpolitiska medel vore nämligen i motsats till kassareservbestämmelser ägnat att samtidigt dels åtstrama bankernas likviditet och därigenom deras kreditgivningsförmåga, dels minska allmänhetens och företagens tillgång på likvida medel och därmed deras utgiftsbenägenhet och utgiftsmöjligheter. Även om det i vissa utomordentliga lägen vore av värde från penningpolitisk synpunkt att ha möjlighet att sätta särskilda kassareservbestämmelser i kraft, kunde dessa endast utgöra ett led i en allmänt åtstramande penningpolitik. Med beaktande härav, kunde man utgå ifrån att även lagens nuvarande högsta likviditetskvot kunde att visa sig fullt tillräcklig.

Departementschefen. Bland de i ärendet hörda remissinstanserna torde i princip råda enighet därom, att det åt Konungen lämnade bemyndigandet att meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv fortfarande bör bibehållas. Även enligt min uppfattning är det erforderligt att i beredskapssyfte äga tillgång till ifrågavarande kassareservlagstiftning. I enlighet härmed biträder jag förslaget, att 1949 års lag förlänas fortsatt giltighet under ytterligare ett år eller alltså till och med den 30 juni 1955.

Vad härefter angår den ifrågasatta ändringen av maximitalet för kassareservkvoten från 25 till 50 procent har bankofullmäktiges förslag i denna del tillstyrkts av samtliga remissinstanser utom bankföreningen, som ansett att en begränsning av likviditeten främst bör ske genom operationer i öppna marknaden. Jag kan icke dela de av bankföreningen anförda synpunkterna i denna fråga. De metoder som föreningen rekommenderar för att åstadkomma en kreditåtstramning innebär nämligen i själva verket ingenting annat än att omfattningen av kreditgivning skall regleras i huvudsak med räntan, d. v. s. i det avsedda fallet genom en allmän räntestegring. Med hänsyn till den kostnadsuppdrivande verkan som en räntehöjning skulle medföra kan man enligt min uppfattning i nuvarande läge icke acceptera bankföreningens alternativ. Det lär inte heller kunna bestridas att en skärpning av kassareservbestämmelserna för bankerna kommer att framtvunga en inlösning av bankkrediterna i viss omfattning och därigenom även medföra en begränsning av kreditvolymen. I ett läge, då möjligheterna att erhålla nya banklån begränsas, torde man även kunna räkna med en strävan från företagens och allmänhetens sida att stärka den egna likviditeten. Med hänsyn härtill och på de skäl i övrigt, som bankofullmäktige anført, tillstyrker jag fullmäktiges förslag i nu förevarande del.

Med hänsyn till den föreliggande lagstiftningens provisoriska natur torde frågan om andra ändringar i 1949 års lag icke böra upptagas till prövning i detta sammanhang.

II. Särskilda bestämmelser angående bankaktiebolags inlåning.

I 49 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 (nr 74) om bankrörelse stadgades, enligt lagrummets ursprungliga lydelse, att bankaktiebolags inlåning icke finge överstiga fem gånger beloppet av bolagets egna fonder. Genom särskilda lagar med temporär giltighet, utfärdade under åren 1917, 1918, 1919 och 1920, sattes nämnda regel ur kraft såvitt angick bankbolag, vars egna fonder uppgick till minst fem miljoner kronor. Från och med den 1 januari 1921 avvecklades denna provisoriska lagstiftning, därvid med stöd av dåmera vunna erfarenheter åt 49 § 1 mom. gavs den förändrade avfattning, som ännu gäller. Enligt den lydelse, lagrummet sålunda erhållit, skiljes mellan bankaktiebolag med mindre och större fonder. För bankaktiebolag, vars egna fonder uppgår till högst fem miljoner kronor, får inlåningen allenast med det belopp, som motsvarar vad för bolagets räkning inestår hos annat

inländskt bankbolag, överstiga fem gånger beloppet av bolagets egna fonder. Uppgår de egna fonderna till mera än fem miljoner kronor, må inlåning äga rum högst till belopp av tjugufem miljoner kronor ökat med nio gånger skillnaden mellan beloppet av bolagets egna fonder och fem miljoner kronor, dock att inlåningssumman icke må överstiga åtta gånger beloppet av bolagets egna fonder.

Till bankbolags egna fonder räknas i förevarande sammanhang grundfond, reservfond och dispositionsfond men icke balanserade vinstmedel. Efter det beslutet om omläggning av uppbördsförfarandet fattats jämställas med dispositionsfond enligt praxis skattereserver, i den mån de icke längre behöver tagas i anspråk för det ursprungligen avsedda ändamålet.

Jämväl efter ingången av år 1921 har emellertid banklagens bestämmelser genom tillfällig lagstiftning modifierats, senast genom *lagen den 5 juni 1953 (nr 308) med särskilda bestämmelser angående bankaktiebolags inlåning*.

Enligt vad i nämnda lag (1 §) stadgas må bankaktiebolag — utan hinder av bestämmelserna i 49 § 1 mom. lagen om bankrörelse — mottaga inlåning med

dels ett belopp motsvarande summan av

- a) bolagets ineliggande kassa;
- b) vad för bolagets räkning inestår hos Sveriges riksbank eller riksgäldskontoret eller å postgiro eller hos annat inländskt bankaktiebolag med lyftningsrätt vid anfordran eller efter en dags uppsägning;
- c) bolaget tillhöriga, å inländsk bank dragna checkar samt av sådan bank utställda egna växlar, betalbara vid anfordran;
- d) marknadsvärdet, dock högst nominella värdet, å bolaget tillhöriga av svenska staten utfärdade skattkamarväxlar samt å sådana bolaget tillhöriga obligationer, vilka utfärdats av svenska staten, Sveriges allmänna hypoteksbank eller Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, under förutsättning att obligationernas återstående löptid icke överstiger fem år;
- e) tre fjärdedelar av marknadsvärdet, dock högst tre fjärdedelar av nominella värdet, å sådana bolaget tillhöriga obligationer, som avses under d) men vilkas återstående löptid överstiger fem år; samt
- f) tre fjärdedelar av marknadsvärdet, dock högst tre fjärdedelar av nominella värdet, å andra bolaget tillhöriga inhemska obligationer, vilka äro av fullgod beskaffenhet;

dels ock ett belopp motsvarande, om bolagets eget kapital icke överstiger fem miljoner kronor, sex gånger det egna kapitalet samt, om bolagets eget kapital är större än nyss sagts, trettio miljoner kronor ökat med tio gånger skillnaden mellan bolagets eget kapital och fem miljoner kronor.

Enligt vad i lagen vidare stadgas skall vid tillämpningen av nyssnämnda bestämmelser såsom inlåning anses — utöver vad som är att anse såsom inlåning enligt lagen om bankrörelse — ej mindre belopp, för vilka bolaget ansvarar på grund av egna accepter eller som tillförts bolaget genom försäljning av postremissväxlar eller genom rediskontering eller försäljning av andra växlar, än även beloppet av de garantiförpliktelser som bolaget

iklätt sig, i den mån dessa förpliktelser icke täcks av hos bolaget insatta, till bolaget pantförskrivna medel.

I 2 § av ifrågavarande lag stadgas rätt för Konungen att, efter hörande av fullmäktige i riksbanken samt bank- och fondinspektionen, medgiva, att bankaktiebolag må mottaga inlåning med visst belopp utöver det sammanlagda belopp, vartill bolagets inlåning enligt föreskrifterna i 1 § högst må uppgå.

Lagen, vars giltighetstid utgår den 30 juni 1954, har ersatt lagen den 20 december 1946 (nr 766) i samma ämne.

I sin skrivelse har *bankofullmäktige* förklarat sig i avvaktan på den definitiva reglering av bankernas inlåningsrätt, som komme att ske genom en ny banklag, icke ha något att erinra mot att 1953 års provisoriska lag erhöle förlängd giltighet, förslagsvis på ett år.

Bank- och fondinspektionen yttrar i detta sammanhang följande.

Det är uppenbart att den starka inlåningsökning som ägt rum efter tillkomsten år 1946 av ifrågavarande provisoriska lagstiftning icke skulle kunna, utan ganska lång övergångstid, reduceras därhän att bankernas inlåning ånyo komme att rymmas inom den i 1911 års banklag föreskrivna ramen. På grund härav och då man av säkerhetsskäl icke behöver hysa betänkligheter mot en fortsatt tillämpning av de provisoriska bestämmelserna får inspektionen, under hänvisning jämväl till bankofullmäktiges påpekande angående den förestående definitiva omprövningen av bankernas inlåningsrätt, föreslå, att 1953 års omförmälda lag prolangeras för tiden t. o. m. den 30/6 1955.

Frågan om förlängning av denna lagstiftning har icke berörts i de övriga yttrandena.

Departementschefen. I avvaktan på den definitiva reglering av bankernas inlåningsrätt, som är avsedd att komma till stånd genom en ny banklag, torde giltighetstiden för 1953 års provisoriska lag i fråga om bankaktiebolags inlåning böra utsträckas för tiden efter den 30 juni i år. Jag föreslår därför, att förslag förelägges riksdagen om fortsatt giltighet av nämnda lag under ytterligare ett år eller sålunda för tiden den 1 juli 1954—den 30 juni 1955.

III. Lagstiftningen om räntereglering.

Hösten 1951 infördes lagstiftning som syftar till att möjliggöra bl. a. en reglering av räntan vid in- och utlåning av penningar. Bestämmelserna är upptagna i lagen den 7 december 1951 (nr 767) om räntereglering m. m. Lagen, som ursprungligen gällde till och med den 30 juni 1953, har erhållit fortsatt giltighet till utgången av juni 1954 genom lag den 5 juni 1953 (nr 302). Ränteregleringslagen, som har karaktär av fullmaktslag, har hittills icke tagits i anspråk.

Beträffande lagens närmare innehåll må följande här nämnas.

Enligt den inledande bestämmelsen i 1 § erfordras för att lagens huvudbestämmelser skall träda i tillämpning att Konungen på framställning av

fullmäktige i riksbanken därom meddelat särskilt förordnande. Sådant förordnande må meddelas i den mån så prövas oundgängligen nödigt för att uppnå det mål, som fastställts för riksbankens penningpolitiska verksamhet.

Enligt 4 § äger riksbanken föreskriva viss *anmälningskyldighet* för den som yrkesmässigt driver utlåning av penningar. Anmälningskyldigheten omfattar tillämpade räntesatser och övriga villkor samt planerade ränteförändringar.

Bestämmelser angående *räntestopp* meddelas i 5 §. Sålunda äger riksbanken föreskriva, att den som utlånar penningar icke må utan tillstånd av myndighet som Konungen bestämmer tillämpa högre ränta vid viss utlåning eller, om jämväl inlåning av penningar sker från allmänheten på räkning som av bank allmänneligen begagnas, lägre ränta vid viss sådan inlåning än den, som han tillämpade å dag som i föreskriften angives, eller, om han då icke i jämförbar form utlånade eller inlånade penningar, den ränta, som den angivna dagen var att anse som gängse eller som han före nämnda dag senast tillämpat. Föreskrift om räntestopp meddelas att gälla för viss tid, högst sex månader. Då skäl därtill finnes må räntestoppet förlängas, varje gång för högst sex månader. Har räntestopp föreskrivits beträffande viss ut- eller inlåning, äger riksbanken då så prövas skäligt förordna om sänkning av utlåningsräntan eller höjning av inlåningsräntan. Sådant förordnande må jämväl meddelas beträffande allenast viss person eller visst företag. Förordnande gäller under den tid räntestoppet är gällande.

I 6 § stadgas, att riksbanken äger fastställa viss högsta ränta vid viss utlåning (*maximiränta*) eller viss lägsta ränta vid viss inlåning av penningar från allmänheten på räkning som av bank allmänneligen begagnas (*minimiränta*). Maximiränta må ej överskridas och minimiränta ej underskridas med mindre myndighet som Konungen bestämmer givit tillstånd därtill. För föreskrift om maximi- och minimiränta gäller samma tidsbegränsning som för räntestopp.

De nu återgivna bestämmelserna kompletteras med ett stadgande i 2 § att med ränta skall likställas varje annan gottgörelse som utgör vederlag vid lån av penningar. Vidare gäller enligt 3 §, att lagens föreskrifter ej har avseende å ränta, för vars beräkning eller fastställande gäller särskilda bestämmelser, givna i allmän författning eller eljest meddelade av Konungen.

Enligt 7 § äger riksbanken föreskriva, att obligationer, förlagsbevis och likartade skuldförbindelser ej må utgivas utan tillstånd av riksbanken. Ett undantag utgör därvid skuldebrev, som utgives av riksgäldskontoret.

I 8 § lämnas vissa bestämmelser om tillsyn över efterlevnaden av föreskrifter som lämnas med stöd av lagen. 9 och 10 §§ upptager ansvarsbestämmelser m. m. I 11—13 §§ meddelas vissa processuella föreskrifter. Jämlikt 14 § slutligen äger Konungen meddela de närmare föreskrifter, som erfordras för lagens tillämpning.

Närmare bestämmelser angående tillämpningen av lagen om räntereglering m. m. har av Kungl. Maj:t meddelats genom kungörelse den 7 december 1951 (nr 768). Denna kungörelse, som ursprungligen i likhet med ränteregleringslagen gällde till och med den 30 juni 1953, har genom kungörelse

den 5 juni 1953 (nr 303) erhållit förlängd giltighet till utgången av juni 1954. Kungörelsen innehåller bl. a. bestämmelser att vissa frågor avseende tillämpningen av ränteregleringslagen skall handläggas av en särskild nämnd, räntenämnden. Närmare föreskrifter om räntenämndens verksamhet m. m. är meddelade i instruktionen den 7 december 1951 (nr 769) för räntenämnden.

I sin förenämnda skrivelse har *bankofullmäktige* — under erinran att giltighetstiden för ränteregleringslagen utlöper den 30 juni 1954 — uttalat, att lagen borde i beredskapssyfte erhålla förlängd giltighet, förslagsvis under ett år. Fullmäktige har därvid framhållit, att den tidigare omnämnda överenskommelsen mellan riksbanken och kreditinstituten — förutom bankernas åtagande i fråga om likviditeten — även innebar en bindning av vissa räntor, som främst syftade till att undvika en höjning av räntorna vid finansiering av bostadsbyggandet samt vid offentlig upplåning ävensom att emission av obligationslån förutsatte riksbankens tillstånd.

Enligt det skrivelsen bifogade protokollsutdraget hade *herr Kristensson* anmält reservation mot fullmäktiges beslut och med instämmande av *herr Kollberg* yrkat avslag på förslaget om förlängning av ränteregleringslagen. *Herr Sundén* har i ett särskilt yttrande förklarat sig anse att en prolongation av ifrågavarande lagstiftning icke borde ifrågakomma.

Bankofullmäktiges framställning tillstyrkes av *fullmäktige i riksgäldskontoret* med betonande särskilt av ifrågavarande lagstiftnings beredskapskaraktär. Mot beslutet hade anmälts reservation av *herrar Svensson och Birke*, vilka i likhet med reservanterna inom bankofullmäktige ansett, att förslaget om fortsatt förlängning av ränteregleringslagen bort avstyrkas.

Bank- och fondinspektionen säger sig icke kunna tillstyrka en förlängning. Inspektionen hade redan våren 1953 framhållit, att den efter lagens tillkomst förda penning- och kreditpolitiken i förening med den allmänna konjunkturavmattningen lett till en avspänning på kreditmarknaden. Utvecklingen under 1953 hade gått i samma riktning och lett till en starkt ökad likviditet inom näringslivet och bankerna. Som följd härav hade de tidigare räntestegringstendenserna helt upphört och förbytts i sin motsats; det sjunkande ränteläget hade officiellt bekräftats genom en sänkning av riksbankens diskonto. Vad framtiden beträffade torde under den nu ifrågasatta giltighetstiden några okontrollerade ränteglidningar uppåt icke behöva befaras. Bankofullmäktiges i samma skrivelse gjorda hemställan om en skärpning av kassareservlagstiftningen utgjorde i viss mån en bekräftelse härpå. Under sådana förhållanden vore inspektionen lika litet som tidigare övertygad om nödvändigheten av en lagstiftning av ifrågavarande art.

Jämväl *Svenska bankföreningen* har avstyrkt förslaget om förlängning av ränteregleringslagen.

Departementschefen. Giltighetstiden för ränteregleringslagen utgår den 30 juni 1954. I sin tidigare omnämnda framställning har fullmäktige i riksbanken hemställt, att lagen måtte ges förlängd giltighet, förslagsvis för ti-

den till och med den 30 juni 1955. Fullmäktige har som skäl härför anfört, att lagen borde bibehållas i beredskapssyfte.

I finansplanen till årets statsverksproposition framhöll jag, att konjunkturbilden ej gäve anledning till en allmän omprövning av principerna för den fortsatta ekonomiska politiken, vare sig i fråga om mål eller medel. Beträffande medlen för den ekonomiska politiken yttrade jag att dessa finge liksom under det senaste året huvudsakligen utgöras av allmänt verkande åtgärder framför allt på det finanspolitiska och kreditpolitiska planet, vid behov kompletterade med direkta kontroller på speciella punkter. Med nuvarande konjunktursikt kunde den ekonomiska politiken för år 1954 tillsvidare även i detaljuppläggningsen fullföljas enligt de linjer som utvecklingen under det gångna året utkristalliserat. Jag betonade vidare, att behovet av en dämpning av expansionen i samhällsekonomin enligt min mening ännu föreläge, och jag kunde icke förorda att statsmakterna utan vidare avhände sig de medel som härvid erfordrades. En restriktiv politik vore sålunda fortfarande nödvändig.

I enlighet med dessa uttalanden om behovet av en fortsatt beredskap på det ekonomiska området tillstyrker jag att ränteregleringslagen ges förlängd giltighet under ytterligare ett år eller sålunda till utgången av juni månad 1955.

IV. Departementschefens hemställan.

I enlighet med vad i det föregående anförts har inom finansdepartementet upprättats förslag till

- 1) lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 3 juni 1949 (nr 314) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebologs kassareserv, så ock om fortsatt giltighet av samma lag;
- 2) lag om fortsatt giltighet av lagen den 5 juni 1953 (nr 308) med särskilda bestämmelser angående bankaktiebologs inlåning; samt
- 3) lag angående fortsatt giltighet av lagen den 7 december 1951 (nr 767) om räntereglering m. m.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över nämnda författningsförslag — vilka såsom *Bilaga*¹ torde få fogas vid statsrådsprotokollet för denna dag — måtte för det i § 87 rege- ringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Karl-Ingmar Edstrand.

¹ Bilagan, som är likalydande med de vid propositionen fogade lagförslagen, har här uteslutits.

Utdrag ur protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 11 mars 1954.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden NISSEN,
HELLQUIST,
KARLGREN,
regeringsrådet ECKERBERG.

Enligt lagrådet den 8 mars 1954 tillhandakommet utdrag av protokoll över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 19 februari 1954, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättade förslag till

1) lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 3 juni 1949 (nr 314) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv, så ock om fortsatt giltighet av samma lag;

2) lag om fortsatt giltighet av lagen den 5 juni 1953 (nr 308) med särskilda bestämmelser angående bankaktiebolags inlåning; samt

3) lag angående fortsatt giltighet av lagen den 7 december 1951 (nr 767) om räntereglering m. m.

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, föredrogos inför lagrådet av byråchefen i finansdepartementet C. V. Abjörnsson.

Lagrådet yttrade:

Lagrådet, som anser sig icke böra ingå på prövning av de finanspolitiska överväganden vilka ligga till grund för förslaget om höjning av det i lagen om bankaktiebolags kassareserv angivna maximitalet för kassareservkvoten, finner sig sakna anledning att framställa erinran mot det under 1) upptagna lagförslaget.

I utlåtande den 31 mars 1953 över ett då föreliggande lagförslag, avseende förlängning av ränteregleringslagens giltighetstid fram till den 1 juli 1954, avstyrkte lagrådet på anförda skäl förslaget. Lagrådet har icke funnit anledning att frånga den uppfattning som lagrådet då lät komma till synes och avstyrker förty jämväl det nu remitterade förslaget om ytterligare förlängning av ränteregleringslagen.

Det under 2) omförmälda lagförslaget lämnas utan erinran.

Ur protokollet:

Harriet Stangenberg.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 mars
1954.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, lagrådets den 11 mars 1954 avgivna utlåtande över de den 19 februari 1954 till lagrådet remitterade förslagen till

1) lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 3 juni 1949 (nr 314) angående rätt för Konungen att i vissa fall meddela särskilda bestämmelser om bankaktiebolags kassareserv, så ock om fortsatt giltighet av samma lag;

2) lag om fortsatt giltighet av lagen den 5 juni 1953 (nr 308) med särskilda bestämmelser angående bankaktiebolags inlåning; samt

3) lag angående fortsatt giltighet av lagen den 7 december 1951 (nr 767) om räntereglering m. m.

Föredragande departementschefen anför följande.

De under 1) och 2) upptagna lagförslagen har icke blivit föremål för erinran från lagrådets sida.

Med åberopande av att lagrådet förra året avstyrkte ett då föreliggande lagförslag, avseende förlängning av ränteregleringslagens giltighetstid fram till den 1 juli 1954, har lagrådet avstyrkt jämväl det nu remitterade förslaget om ytterligare förlängning av ränteregleringslagen. Då några nya synpunkter sålunda icke framförts, inskränker jag mig till att hänvisa till vad jag anförde vid min anmälan av ärendet den 19 februari i år. Jag vidhåller min där uttalade uppfattning, att denna lagstiftning bör bibehållas i beredskapssyfte.

Föredragande departementschefen hemställer härefter att förslagen måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen för antagande.

Kungl. Maj:ts proposition nr 164.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Barbro Åslund.